

Eğitim Yöneticilerinin Yönetim Sürecinde Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Tematik Bir Yaklaşımda Kahramanmaraş İli Örneği

Evaluation of Education Administrators' Views on the Problems Encountered in the Management Process: The Case of Kahramanmaraş Province in a Thematic Approach

ÖZET

Bu çalışma, Kahramanmaraş'ta resmi liselerde görev yapan okul yöneticilerinin eğitim yönetimi sürecinde karşılaştıkları sorunları ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerini tematik bir yaklaşım ile değerlendirmektedir. Araştırma, eğitim yönetiminin teorik ve pratik boyutlarını incelerken, yöneticilerin karşılaştığı güncel zorluklara dikkat çekmektedir. Eğitim yöneticileri, okulların temel amaçlarına ulaşabilmek için kaynakları adil, verimli ve etik bir şekilde yönetmeye çalışırken çeşitli engellerle karşılaşmaktadırlar. Çalışma, yöneticilerin eğitim yönetimi bilgisine erişimdeki zorluklar, teorik bilgilerin pratiğe yansıtılmasındaki yetersizlikler ve akademisyenlerle olan işbirliğinin güçlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Çalışma sonucunda, eğitim yönetimi uygulamalarını iyileştirmek için akademisyenlerin sahaya daha fazla inmesi, teorik bilgilerin pratik örneklerle desteklenmesi ve yöneticilerin profesyonel eğitimlerle desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Yönetici Sorunları, Pratik Uygulama, Akademik İşbirliği, Çözüm Önerileri

ABSTRACT

This study evaluates the problems encountered by school administrators working in public high schools in Kahramanmaraş in the educational management process and the solution suggestions for these problems with a thematic approach. While the research examines the theoretical and practical dimensions of educational management, it draws attention to the current challenges faced by administrators. Educational administrators face various obstacles while trying to manage resources fairly, efficiently and ethically in order to achieve the basic goals of schools. The study revealed the difficulties in accessing educational management information by administrators, the inadequacy in reflecting theoretical knowledge into practice, and the need to strengthen cooperation with academics. As a result of the study, it is recommended that academicians go into the field more, support theoretical knowledge with practical examples, and support administrators with professional training in order to improve educational management practices.

Keywords: Educational Management, Administrative Problems, Practical Application, Academic Collaboration, Solution Suggestions

GİRİŞ

Eğitim, bireysel ve toplumsal gelişimin temel taşlarından biridir ve bu sürecin yönetilmesi, eğitim yönetimi kavramını zorunlu kılmaktadır. Eğitim yönetimi, kaynakların etkili bir şekilde kullanılması ve eğitim hedeflerine ulaşılmasında kritik bir role sahiptir. Eğitim yönetimi, eğitim süreçlerini, insan kaynaklarını, fiziki ortamları, materyalleri ve teknolojik donanımları kapsayan, bu unsurları koordineli ve etkili bir şekilde yönetme pratiği olarak tanımlanmaktadır (Başaran, 1996). Bu alanda yapılan faaliyetler, öğrencilere sürekli verim sağlamak için, belirlenen eğitim hedeflerine ulaşmak amacıyla gerçekleştirilir (Hoy & Miskel, 1987). Eğitim yönetimi, hastane ve iş yönetimi gibi diğer yönetim disiplinleri ile benzer amaçlar taşımakta ve yönetim bilimleri çerçevesinde önemli bir yer tutmaktadır (Aydın, 2007). Eğitim yöneticileri, okulların ve diğer eğitim kurumlarının temel amaçlarına ulaşabilmesi için kaynakları adil, verimli ve etik bir şekilde yönetir (İlgar, 2000). Eğitim yönetimi, ayrıca kurslar, üniversiteler, halk eğitim merkezleri ve uzaktan eğitim etkinlikleri gibi farklı eğitim faaliyetlerini de içermektedir (Bunnell ve ark., 2016).

Teknolojik gelişmeler ve bilimsel araştırmalar, bireylerin eğitim düzeylerinin yükseltilmesine ve üretkenlik kapasitelerinin artırılmasına yardımcı olmaktadır (Aksoy, 2003). Eğitim, toplumsal kalkınma ve demokrasiye katkı sağlayacak nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde merkezi bir rol oynamaktadır (Çelik, 2002). Saint Simon, eğitim sisteminin önemini vurgulamak için, tüm tıbbi cihazların yok olması durumunda altı ay içinde yeniden kurulabileceğini ancak tüm doktorların kaybolması durumunda mevcut düzeye ancak bir yüzyıl sonra

Kadir Akbaş¹
Nurgül Kanik²
Sibel Özdemir³
Zeynep Akbaş⁴

How to Cite This Article

Akbaş, K., Kanik, N., Özdemir, S. & Akbaş, Z. (2024). "Eğitim Yöneticilerinin Yönetim Sürecinde Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Tematik Bir Yaklaşımda Kahramanmaraş İli Örneği", *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 10(3):395-408. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11391227>

Arrival: 22 March 2024
Published: 29 May 2024

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹ Sınıf Öğretmeni, Aksaray Merkez Yenimahalle İlkokulu, Aksaray, Türkiye.

² Sınıf Öğretmeni, Yenimahalle İlkokulu, Aksaray, Türkiye.

³ Sınıf Öğretmeni, Saratlı İlkokulu, Aksaray, Türkiye.

⁴ Fen Bilgisi Öğretmeni, Kamber Zeynep Demir Ortaokulu, Aksaray, Türkiye.

ulaşılabileceğini belirtmiştir (Başaran, 2007). Bu örnek, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin toplumsal yapı üzerindeki derin etkisini göstermektedir.

Eğitim, tarih boyunca değişik modellerle sunulmuş ve çeşitli disiplinlerden gelen yaklaşımlarla zenginleştirilmiş bir kavramdır (Özkan, 2006). Eğitim yönetiminin teorik ve pratik boyutları, bilim adamları ve uygulayıcılar tarafından sürekli olarak geliştirilmekte ve yenilenmektedir (Tınmaz, 2020). Eğitim yönetimi, kurumların hedeflerine ulaşmalarını sağlayacak şekilde, eğitim bütçesinin, personel faaliyetlerinin, eğitim programlarının ve genel faaliyetlerin yönetilmesini içermektedir (Ensari & Gündüz, 2006). Eğitim yönetimi, başarılı bir şekilde uygulandığında, tüm eğitim taraflarına, öğrenci, öğretmen, veli ve okul gibi, pozitif katkılarda bulunurken; yetersiz yönetim, bu gruplar üzerinde olumsuz etkiler yaratabilecek bir alan olarak kabul edilmektedir (İlgar, 2000)

Bu çalışmada, eğitim yöneticilerinin yönetim sürecinde teorik çerçevesini ve pratik uygulamalarını ele almak, aynı zamanda eğitim yöneticilerinin karşılaştığı güncel zorluklara çözümler sunmak amaçlanmıştır.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Eğitim Yönetimi (EY) Tanımı ve Önemi

Eğitim yönetiminin günümüz zamanı esas alınırsa ülkemizde ve dünyada uygulama ile teori anlamında ilerleme kaydettiği belirtilmektedir (Bursalıoğlu, 1985). Dünyada ve ülkemiz içerisinde gelişmekte olan ekonomik, politik ve sosyal faaliyetlerle birlikte meydana gelen eğitim konusundaki gereksinimler ve ortaya çıkan sorunların giderilmesinde eğitim yöneticilerine mühim anlamda mesuliyetler bağlanmaktadır. Buna bağlı olarak, ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, Kanada, Avustralya ve İngiltere gibi ülkelerde bilgi deposunu ortaya çıkarma ve dünya genelinde alanları öğrenme doğrultusunda önemli literatür çalışmalar yapılmaktadır (Donmoyer, 1999).

Eğitim yönetimi, 1900 senesinin ilk zamanlarında Amerika Birleşik Devletleri içerisinde yer alan üniversitelerde öğretim verilen bölümler sayesinde ilk olarak akademik doğrultuda çalışmalar yürütülmüş ve zaman içerisinde bütün dünya geneli uygulama ve teorik anlamda ilerlemeler sağlayarak uzman bireyler yetiştirmeye başlamıştır (Dilci, 2011).

Eğitim yönetimi kavramı, ortaklaşa çalışmalarla beraber eğitim anlamında ulaşılmak istenen hedeflere sistematik ve verimli bir şekilde geçirilen süreç olarak belirtilmektedir. Dolayısıyla eğitim yönetimi, bilhassa uygulama faaliyetlerinde okul ve eğitim konularının mühim parçasını oluşturmaktadır (Ereş, 2004). Eğitim yönetiminin günümüz zamanındaki durumunu ölçebilmek için daha önceki tarihi süreçte bu hususta hangi faaliyetlerin gerçekleştiğinin öğrenilmesi gerekmektedir. Okulların uygulama etkinlikleri göz önünde bulundurulduğunda önemli bir konuma sahip olan eğitim yönetimi, üniversite kurumlarında uğraşılan bir disiplin bağlamında ele alınmaktadır (Scheurich, 1995).

Eğitim yönetimi kavramı hakkında yapılan bilimsel araştırmaların tarihi gelişimi göz önünde bulundurulduğunda bu alan üzerine yapılan önemli incelemelerin ve eğitim yönetiminin meslek haline gelmesinin kesin anlamda ilk adımlarının atılması 1940 senesinde Amerika Birleşik Devletleri'nde olmuştur. Bu dönemde üniversite düzeyinde oluşturulan yüksek öğretim programlarının çoğalması ve birkaç akademi konusunda toplulukların oluşturulmasıyla eğitim yönetimi alanında bilimsel olarak bilgilere ulaşma seviyesi artmıştır (Hoy ve Miskel, 1987).

Tarih boyunca oluşturulan bazı yönetim kuramları (insan ilişkileri yaklaşımı, davranış bilimleri ve klasik yaklaşımlar gibi) eğitim yönetimi üzerinde etki bırakarak eğitim yönetiminin bilimsel açıdan özelliklerini belirleyici duruma getirmiştir. Eğitim yönetimi içerisinde meydana gelen kavramsal ve bilgisel boyutların yönetim teorilerinde yer alan yaklaşımlar esas alınarak gelişim göstermesi belirtilmektedir (Tınmaz, 2020). Kurum niteliğinde incelemeye bakılırsa yönetim anlayışındaki düşünce sistemlerinin özelliklerini yorumlamak amacıyla çalışmalar yapılan dört temel sosyolojik modelin eğitim yönetimi açısından uygulama ve incelemelere katkı sağladığı görülmektedir. Bu modeller şu şekilde sıralanmaktadır (Burrell ve Morgan, 1979);

- ✓ Radikal yapısalcı örnek,
- ✓ İşlevsel örnek,
- ✓ Radikal insancıl örnek,
- ✓ Yorumlayıcı örnek.

Bu örnekler toplumsal teori incelemesi bakımından ortaya koyulan iki kavram sonucunda meydana gelmektedir. Bu kavramlar toplumun doğa anlayışı ve bilimsel doğa olarak belirtilmektedir. Toplumun doğa anlayışı kökten değişim ile düzen konularını içerirken, bilimsel doğa ise nesnel ve öznel anlamda incelendiği bilinmektedir (Şimşek, 2003).

Günümüzde eğitim yönetiminin bilimsel ve akademik anlamda ülkemiz açısından niteliğini ve sorunlarını araştırmaya yönelik bazı durumlar meydana gelmektedir. Eğitim yönetiminin doğasını bilimsel açıdan inceleyen kaynaklara bakıldığında bu konunun içerik anlamında bilimsel çalışmalara uygunluğu araştırılmış ve çalışma alanı oluşturulmaktadır. (Aydın, 2007).

Eğitim yönetimi bilim dallarından faydalandığını ve aslında eğitim yönetiminin bir bilimsel alan olarak araştırılıp araştırılmayacağı tartışılmaktadır. Bazı eğitimciler göre eğitim yönetimi kavramını eğitim alanında kamu olarak politikalar oluşturduğuna destek sağlayan bir çalışma alanı olduğu vurgulanmaktadır (Bunnell vd., 2016). Başka eğitimciler açısından ise eğitim yönetiminin uygulamalı faaliyetlerden oluşan bir sistem olduğu düşünülmektedir. Bunun sonucunda eğitim yönetimi ile ilgili olarak kavramın özellikleri ve bilimsel doğası anlamında birbirinden çeşitli yorumlar yer almaktadır. Çeşitli yorumlarla birlikte eğitim yönetimi hususunda farklı değerlendirmeler oluşmaktadır. (Turan, 2004).

Eğitim kavramının genel olarak insanlar tarafından en çok kullanılan tanımı; insanların davranış biçimlerinde kendi yaşantısı doğrultusunda ve kasıtlı anlamda istedik değişimlerin meydana gelmesi olarak bilinmektedir. Genel anlamda eğitim faaliyetleri ile hedeflenen durumlar şöyle sıralanmaktadır (Adem, 2008);

- ✓ İnsanların mesleki olarak beceri yetisinin artması,
- ✓ Kişiliğinin geliştirilmesi,
- ✓ Bireylerin toplum içerisinde birbirilerine uyum sağlayarak ortak etkinlikler gerçekleştirmesi,
- ✓ Demokrasi ve kalkınma anlamında bireylerin ülke temellerine uyumunun sağlanması,
- ✓ Hayat standartlarının kalitesini artırarak daha başarılı bireyler yetiştirilmek istenmesi.

Birden fazla alanın (fizik, tarih, psikoloji, sosyoloji, antropoloji, felsefe, edebiyat vb.) ortak olarak bir araya geldiği disiplinler arası bir kavram olan eğitim, nitelikli bireylere çalışma imkânları sunarak onları eğitim düzeyi bakımından yüksek bir konuma getirmek istemektedir (Bolat, 1996). Eğitim kavramının içerisinde amaçlanan belli başlı özellikler bulunmaktadır ve bu amaçları yerine getirmek için ardışık olarak faaliyetler düzenlenerek eğitimin esas gayesi üzerinde değerlendirmelerde bulunmaktadır (Kaya, 1993).

Eğitim bilimi konusunda Dilci (2011) “insan davranışlarının değiştirilmesinde öğrenmeye etki eden tüm etkenler ve bu etkenler arasındaki ilişkileri, verimlilik ve etkililik esasına dayalı olarak araştıran geliştiren ve sorgulayan çalışma ve çabaların tümü” şeklinde bir yorumlamada bulunmuştur.

Yönetim etkinliklerinin ilk ortaya çıkışı insanlık tarihi kadar eskiye gitmektedir. Bir grubun bir araya gelerek karşılıklı etkileşim ve iş birliği sağlayarak emek göstermesiyle ortaya çıkan her türlü faaliyetler, yönetim anlamında bir yapıyı da meydana getirmektedir. Bireyler bir araya gelerek grup oluşturunca ve bazı hedefleri ortaya koyarak yapılması gereken işleri tamamlama görevi üstelenmesiyle yönetim anlayışının temelleri ortaya koyulmaktadır. (Karip, 2005).

Eğitim yönetiminin teorik esaslarının meydana gelmesinde yönetim bilimi içerisinde oluşan ilerlemeler etkisini göstermektedir. Tarih boyunca ortaya konulan bazı yönetim kuramları (davranış bilimleri, insan ilişkileri yaklaşımı ve klasik yaklaşımlar gibi) eğitim yönetimi üzerinde etki bırakarak eğitim yönetiminin bilimsel açıdan özelliklerini belirleyici duruma getirmiştir (Erdem, 1997). Okul yönetimi ve kuramlar oluşturma konusundaki uğraşlar çok fazla sınırlı olması sebebiyle genel anlamda okul yönetimi hususunda gündeme konu olan yönetimlerle ilgili olarak çeşitli kuramlar işletme yönetimi konusunda geliştirilen özelliklerden faydalanmaktadır (Şişman ve Turan, 2005).

Okul yönetimi, yönetim biliminin ilerlemesiyle beraber gelişmeler göstermeye devam etmektedir. Eğitim yönetimi konusunun içerisinde bulunan yönetim teorileri yönetim biliminin esas kaynaklarını oluşturmaktadır. Aydın (2007) eğitimden farklı olarak geliştirilmiş olan yönetim hususundaki yaklaşımların, 1913 senesinde okulların denetlenmesine ve okul yönetimi faaliyetlerine adım atıldığını aynı zamanda 1950 senesinde bu faaliyetlerin daha geniş çerçevesinde uygulamalar gerçekleştirildiğini belirtmektedir. Eğitimciler, işletmelerde ve kamu kuruluşlarında gerçekleştirilen incelemelerin sonuçlarını ve geliştirilerek ortaya konulan ilkeleri eğitim kurumlarına çeviren yönetim bilimciler olarak tanımlanmaktadır (Çelik, 2002).

Eğitim yönetimi kavramı hususunda Başaran (1996) “toplumun eğitim gereksinmelerini karşılamak üzere kurulan eğitim örgütünü önceden belirlenen amaçlarını gerçekleştirmek için etkili işletmek, geliştirmek ve yenileştirmek süreci” şeklinde bir tanım getirmektedir.

Eğitim yönetimi yalnızca teorik olarak değil bunun yanında uygulama anlamında da gelişmekte olan bir bilim olarak belirtilmektedir. Eğitim yönetimi içerisinde yer alan uygulamalar; teorik olarak bilgileri, düşünceleri ve ilkeleri esas

olarak belirlenmiş alanlarda faaliyet göstermek için kullanılmaktadır. Eğitim sürecinde belli başlı metotların ortaya konulmasıyla eğitim sisteminde uygulama şekline uyarlanmaktadır (Tınmaz, 2020).

Uygulama faaliyetleri içeren bir yönetim alanı olarak eğitim yönetimi, daha önceden amaçlanan eğitim hedefleri çerçevesinde kaynak sağlama ve bünyesinde barındırma süreci olarak değerlendirilmektedir. Eğitim yönetiminin süreci ise beş farklı temel özelliklerden meydana gelmektedir ve yöneticiler eğitim kurumunun amaçlarını yerine getirebilmek için bu işlevlerden faydalanmaktadırlar. Eğitim yönetiminin sürecinde meydana gelen beş temel özellik şu şekilde sıralanmaktadır (Ensari ve Gündüz, 2006);

- ✓ Eğitim bütçesinin yönetimi
- ✓ İş gören faaliyetlerinin yönetimi
- ✓ Eğitim programının yönetimi
- ✓ Genel anlamda faaliyetlerin yönetimi
- ✓ Öğrenci hizmetlerinin yönetimi

Eğitim yönetimi, farklı branşlarda olduğu gibi bu özellikleri sağladığı takdirde başarılı olmaktadır. Yöneticiler eğitim kurumunun amaçlarını yerine getirebilmek için belli başlı özellikleri sağlamadığı zaman başarısız olmaktadır ve yönetim içerisinde bulunan personel, öğrenci, veli, okul ve öğretmen gibi tüm taraflar negatif anlamda etkiye uğramaktadırlar (İlgar, 2000).

Eğitim Yönetimi Alanının Durumu

Eğitim yönetimi, eğitim örgütlerinin etkili bir şekilde işlev görmesi için kritik bir öneme sahiptir. Yönetim ve örgüt kavramları, birbirleriyle sıkı bir ilişki içinde hareket ederler. Yönetim, örgütün faaliyet gösterdiği alanda belirgin bir etki göstermektedir (Taymaz, 2003). Eğitimde örgütlenme, eğitim yönetiminin daha etkin hale gelmesine katkıda bulunur. Bu örgütlenme, eğitim ilkelerinin toplumun ihtiyaçları doğrultusunda uygulanmasını sağlar (Başaran, 1996). Eğitim yönetiminin gelişmesi, eğitim faaliyetlerinin düzenli olarak yürütülmesi ve zamanında etkili çözümler üretilmesi açısından önemlidir. Bu süreç, davranış, tutum ve bilgilerin sistematik kullanımını içerir (Ada ve Küçükali, 2009). Eğitim yönetimi, diğer yönetim alanlarıyla ilişkili olmakla birlikte, eğitim hedeflerine özgü ayırt edici niteliklere sahiptir. Eğitim alanındaki insan faktörü, toplumun her alanda geliştirilmesini hedeflemektedir (Kaya, 1993).

İnsan, eğitim yönetiminin temel faktörüdür. Eğitim, bireyleri hedefleyen ve onların gelişimine yönelik bir hizmet olarak tanımlanabilir (Erdem ve İşbaşı, 2001). Eğitim örgütleri, şirketler gibi rekabet içinde değil, daha çok eğitim sunarak insanları dönüştürme politikası izlerler. Bu süreç, ebeveynler ve eğitim yönetimi arasında bazen anlaşmazlıklara yol açabilir (Argon ve Akkaya, 2008).

Eleştirel düşünme yeteneğinin geliştirilmesi, eğitimin temel hedeflerinden biridir ve genellikle okullardan bu hedefin gerçekleştirilmesi beklenir. Eleştirel düşünce, öğrenciler arasında yeni fikirlerin ortaya çıkmasını teşvik eder (Hayırsever ve Ebru, 2017). Ancak, eğitimin soyut niteliği, başarının değerlendirilmesini zorlaştırabilir (Cemaloğlu ve Özdemir, 2019).

Eğitim yönetimi, denetim faaliyetleri açısından diğer örgütlerden farklıdır. Eğitim sistemi üzerinde denetim yapan ve ilgilenen kişilerin sayısı fazladır, bu durum okul yöneticileri için zorlayıcı olabilir (Oktar, 2010). Okul içindeki eğitim personeli genellikle kapsamlı mesleki eğitimden geçmiş bireylerdir. Bazı öğretmenler, okul yöneticileri ile eşdeğer mesleki eğitimlere sahiptir, bu durum yöneticilerin etkileme gücünü zayıflatabilir. Ayrıca, yöneticilerin bazılarının okul yönetimi konusunda formel eğitimi olmayışı, tecrübesizlik sorunlarını da beraberinde getirebilir (Ada ve Küçükali, 2009). Ülkenin her köşesinde, köyler dahil, eğitim yönetiminin düzenli ve sistematik bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Her kademedeki öğrenim faaliyetlerinin etkili yönetimi, eğitim yönetiminin başarısını belirler (Ereş, 2004).

Eğitim sisteminin önemli bir faktörü çevredir. Çevrenin ihtiyaçlarını gidermek, eğitim yönetiminin görevleri arasındadır ve çevresel etkiler eğitim yönetimi üzerinde önemli bir rol oynar (Yücel ve Morgil, 1999). Eğitim sistemi içinde yetişen bireyler, farklı alanlarda çalışma imkanı ararlar. İnsanların eğitimden beklentileri ile ilgi düzeyleri arasında uyumsuzluklar olabilir, bu da bütünlüğün sağlanmasını zorlaştırır (Gerçek vd., 2015).

Eğitim Yönetiminde Bilgi Durumu

Toplumdaki ekonomik, siyasal ve sosyal durumlarda oluşan değişimler son senelerde eğitim alanında da etkisini göstermektedir (Dinçer, 2003). Eğitim yönetimi konusunda ortaya koyulan incelemelerde eğitim yöneticileri tarafından eğitim ile ilgili oluşan problemlere yeteri düzeyde çözüm geliştiremedikleri belirtilmektedir. Bu sebeple

eğitim yöneticilerine uygulanan yönetici yetiştirme programları hususundaki standartlar ve eğitim yönetiminin bilgi durumu tekrardan gündem konusu olmaktadır (Şişman, 1998).

Eğitim yönetimi alanında standartlaşma olması bir hayli güç oluşturmaya karşın son senelerde eğitim yönetimi doğrultusunda standartlaşma çalışmaları meydana gelmektedir. Bu çalışmalar eğitim yöneticisinin bilgi, değer, inanç, anlayış ve performans gibi niteliklerde temel esasların hedefini belirlemektedir. Bu bilgi, değer, inanç, anlayış ve performans kavramlarına yön verilmesi standartlaşmada yer alan bilginin temelleri önem arz etmektedir. Dolayısıyla eğitim yönetimi konusunda ortaya çıkarılan bilginin kökenine yönelik tartışmalar meydana gelmektedir (Bates, 1980).

Eğitim yöneticilerine uygulanan yönetici yetiştirme programları hususundaki standartlaşmanın esas hedefi mesleki, yerel ve milli kurumları değerlendirme altına alma kriterlerine uygun olarak bilgilendirmenin sağlanmasıdır. Bu sebeple ortaya koyulan standartların hizmet içi görülen eğitim faaliyetlerini, öğretmenlik için alınan sertifikaları, yüksek lisans çalışmalarını, doktora çalışmalarını, öğretim üyesine verilen eğitimleri ve liderlerin uzman olarak gelişmelerini kapsayan bir içeriğe sahip olması beklenmektedir (Turan ve Şişman, 2000).

Eğitim liderlerine yönelik standartlara yönelik yoğun iş birliği ile yürütülen çalışmalarda eğitim liderleri açısından farklı standart şekilleri üzerinde durulmaktadır. Genel olarak bu standartlara bakıldığında bilgi, değer, inanç, anlayış ve performans gibi hususlarda olduğu belirtilmektedir (Bates, 1980). Eğitim yönetimi alanında bilgi, kuramsal temeller doğrultusunda eğitim yöneticisinin en uygun şekilde yetiştirilmesi esasına dayanmaktadır. Ayrıca performans konusunda yürütülen faaliyetler ile beraber ortaya çıkan beklentiler esas alınmaktadır. Bunun yanı sıra değerler ile inançlarda da eğitim yöneticisinin olaylar karşısındaki tutumu değerlendirilmektedir (Kaya, 1993).

Eğitim yöneticisine yönetici yetiştirme programları verilmesine yönelik standartlaşmanın bilgi temeline bakıldığında genel olarak görülen yoğunlaşma şu hususlarda belirtilmektedir (Turan ve Şişman, 2000);

- ✓ Stratejik olarak yapılan planlamaların esaslarını belirlemek,
- ✓ Yaşanabilecek uyumsuzluk durumlarında uzlaşmayı sağlamak,
- ✓ Uygulamalı olarak öğrenme kuramlarını açığa çıkarmak,
- ✓ Bilgi kaynaklarını ve verileri analiz etmek ve değerlendirmek,
- ✓ Mesleki anlamda gelişim ilkelerinin ve yetişkin eğitiminin nasıl olacağı konusunda bilgi üretmek,
- ✓ Teknolojik araçların öğrenciler üzerindeki yararlarını saptamak,
- ✓ Eğitim ve okul ile ilgili olarak yasal düzenlemeleri ortaya koymak,
- ✓ İnsan kaynaklarının yönetimi hususunda bilgi sahibi olmak,
- ✓ Kişisel ve kurumsal değişimlerin sürecini incelemek,
- ✓ Yönetim faaliyetlerinde teknolojinin en uygun şekilde kullanılmasını sağlamak,
- ✓ Okulları etkileyen küresel değişimlerin farkında olmak,
- ✓ Modern anlamda toplumda verilen eğitimin hedeflerini ve eğitim yöneticisinin rollerini belirlemek,
- ✓ Okul ve eğitim ile alakalı hukuksal niteliklerin öğrenilmesini sağlamak,
- ✓ Öğrencilerin gelişimi için uygulamalı olarak motivasyon kuramlarını araştırmak,
- ✓ Eğitim programları ile beraber toplumsal farklılıkların bilincinde olmak,
- ✓ Okul güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirler almak,
- ✓ Başarılı bir okul ve aile birliği oluşturmak,
- ✓ Demokratik toplumda eşitlik kavramına yönelik bilgi sağlamak.

Uygun bir toplum düzenini şekillendiren eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesinde ortaya konulan standartlar ile bu konuya ilişkin gösterilen önemli çalışmalar, ülkelerin gelecek kuşağı ve sağlıklı bir toplumu oluşturması açısından önem arz etmektedir (Ereş, 2004). Toplumsal anlamda problemlere çözüm getirebilmek için eğitim açısından yeni liderlik özelliğine sahip bireyler yetiştirmek standartlaşmanın temel hedeflerinden birisi olarak ifade edilmektedir (Bursalıoğlu, 1985).

Yeni liderlik özelliğine sahip bireylerin sosyal kuramlardaki meydana gelen gelişmeler sonucunda bilgi temellerini edinmiş ve eğitim hayatına yönelik olarak davranışlarını ve tutumlarını uygun şekilde ortaya koymuş olması eğitim

yöneticiliğinin temel yapı taşı oluşturmaktadır. Ayrıca uygulama esnasında hizmet sağladığı toplumu farklı şekillerde analiz edebilen, herkesin beklentileri doğrultusunda kararlarına yön verebilen ve eğitim konusundaki değişimleri bir hayat biçimi olarak özümseyen kişilik özelliklerine sahip liderler yetiştirilmesi çok önemlidir (Özkan, 2006).

Okul Yönetimi

Okul yöneticileri, okul kavramının verimli olarak faaliyetlerinin yürütülmesi ve etkili bir şekilde sürdürülmesine yönelik olarak önem arz etmektedir. Bunun sebebi okul yöneticilerinin, kendi becerileri ve bilgileri doğrultusunda okulun ileriki zamanının yönünü belirlemekte, geleceğini planlamakta ve okuldaki değişim gayretlerini değerlendirmektedir (Garies ve Tschannen-Moran, 2005).

Türk eğitim sistemi içerisinde, okul yönetimi konusunda esas alınan faktör öğretme faaliyetleridir anlayışı ile beraber öğretmenlik hayatında belli bir başarı elde etmiş olan bireylerin, okul yönetimi faaliyetlerinde de yine aynı şekilde başarı göstereceği inancı var olmaktadır. Okul yöneticisi yerleştirmeye yönelik yasal metinler içerisinde “yeterlik esas alınmalıdır” sözü yer almasına karşın; temelde bireyin öğretmenlik hayatı süresince elde etmiş olduğu kıdem ile başarı, okul yöneticisi belirlemede önemli kriterler arasında yer almaktadır (Çiçek ve Karakaş, 2015).

Okul yöneticiliği ataması süresince gerekli ölçütlerin benimsenmemesi, kaygı verici bir durum yaratmaktadır. Bunun sebebi sadece kıdem ve tecrübenin olması yetersiz kalarak bir okul yöneticisini meydana getirmemektedir. Bazı hizmetleri gerçekleştiren kişilerin tecrübe ve kıdemi, yalnızca meşgul oldukları mesleğe destek sağlamaktadır. Okul yöneticiliği kapsamında gerekli yeterliklerinin kazanılması doğrultusunda ilk olarak gereken kriterlerin ortaya koyulması ve bu yeterlikler kapsamında, lisans ve lisansüstü düzeyde veya zorunlu hallerde hizmet içi eğitim uygulamaları ile beraber okul yöneticisi olmak isteyen bireylere bu imkan verilmelidir (Aydın, 1997).

Okul yönetimi çerçevesinde eğitim, disiplinler arası bir alan olmakla beraber temellerini şu çalışmalardan almaktadır (Turan ve Şişman, 2000);

- ✓ Kültürel çalışmalar,
- ✓ Psikoloji,
- ✓ Siyaset bilimi,
- ✓ Din ile ilgili çalışmalar,
- ✓ Sosyoloji,
- ✓ Felsefe,
- ✓ Milletlerarası eğitim,
- ✓ Antropoloji,
- ✓ Ekonomik faaliyetler,
- ✓ Eğitim politikaları.

Sosyal kuramlardaki değişiklikler, bu alanlardaki çalışmaları önemli bir şekilde etkilemesine karşın genel olarak yorum niteliğinde, eleştirel ve normatif bakış perspektiflerinin standart hale gelme gayretlerinde dikkate alınması tavsiye edilmektedir (Yener, 2018).

Okul kurumuna bakıldığında eğitim sistemi doğrultusunda faaliyetler açısından çevreyi ve sınırları ortaya koyduğu görülmektedir. Ayrıca eğitim sistemlerinin başarılı olarak değerlendirilmesi için bütünsel anlamda okulların işleyiş süreci önem arz etmektedir. Fakat eğitim sisteminin kuramı çerçevesinde okullarda; girdi, süreç ve çıktı açısından başka kurumlardan farklılık göstermektedir (Şişman ve Turan, 2005).

Bu bakış perspektifleri doğrultusunda eğitim yöneticisi yetiştirmeye yönelik olarak okul faktöründe etkili olan kültürel ile sosyal değişiklikler genel olarak politikaların gözden geçirilmesini ve okul çerçevesinde etik boyutların önemli olduğu vurgulanmaktadır. ISSCL raporu esas alındığında okul yöneticileri için altı farklı standart oluşturulmuştur (Turan ve Şişman, 2000);

- ✓ Okul yöneticisi; öğrencilerin hepsi için okul faktörü aracılığıyla gerçekleşen ve destek verilen bir öğretim amacına sahip, bu amacı geliştiren, uygulayan ve düzenleyen kişidir.
- ✓ Okul yöneticisi; tüm öğrenci başarıları doğrultusunda profesyonel olarak gelişme ve öğrenme faaliyetleri kapsamına aktaracak bir öğretim programını ve okul kültürünü değerlendiren, savunan ve geliştiren kişidir.

- ✓ Okul yöneticisi, etkili olarak öğrenme ortamı meydana getirmek ve sürdürmek amacıyla okul içerisinde var olan bütün kaynakları verimli bir şekilde kullanılmasını sağlayan kişidir.
- ✓ Okul yöneticisi; öğrencilerin hepsinin başarılı olması için toplum ve aileyle iş birliğini sağlayan, toplumun içerisinde yaşayan bireylerin farklı isteklerini karşılamaya çalışan ve toplum tarafından sahip olunan kaynakların okula yönlendirilmesine çaba gösteren kişidir.
- ✓ Okul yöneticisi, öğrenciler tümünün başarılı olabilmesi doğrultusunda adil ve tutarlı davranan kişidir.
- ✓ Okul yöneticisi; öğrencilerin hepsinin başarılı olması için sosyal, yasal, ekonomik, kültürel ve politik ilişkileri kavrama yetisi bulunan ve bu konu hakkındaki sorulara cevap üretebilen kişidir.

Okul Yöneticisi

Okul yöneticileri açısından kararlar alma sürecinde bilgilerin güvenilir, geçerli ve nesnel olması önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra okul yöneticilerinin mesleki anlamda aldıkları kararları öğretmen, öğrenci ve okul içerisinde yer alan farklı personeller üstünde etkileri olduğu ifade edilmektedir. Dolayısıyla eğitim faaliyetlerini kavramak ve mesleki anlamda kararlar vermek için eğitim üzerindeki incelemeler kıymetli bir bilgi kaynağı olarak görülmektedir (McMillan ve Schumacher, 2006).

Okul yöneticileri eğitim yönetiminin de temel taşlarını oluşturmaktadır. Türk eğitim sisteminde okul yöneticisi, eğitim yöneticisi ile aynı anlamda kullanılmaktadır.

YÖNTEM VE MATERYAL

Bu araştırmanın amacı resmi liselerde görev yapan okul yöneticilerinin eğitim yönetimi alanındaki bilimsel birikime ilişkin görüş ve yaklaşımlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda 2022-2023 Eğitim Öğretim yılında Maraş ili Elbistan ilçesinde resmi liselerde görev yapan okul yapan 8 okul yöneticisinin görüşlerine başvurulmuştur. Örneklemin maksimum çeşitlilik sağlaması amacıyla farklı okul türlerinde yöneticilik yapan okul yöneticileri araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar resmi liselerde görev yapan okul yöneticilerinin akademik bilgi birikimine ilişkin görüşleri, yöneticilerinin görevlerini gerçekleştirirken kuramsal alt yapıdan yararlanmaya ilişkin bireysel tutumları ve okul yöneticilerinin eğitim yönetimi akademisyenlerinden beklentilerini göstermektedir.

Aşağıda araştırmada kullanılan görüşme formu aracılığı ile elde edilen okul yöneticilerinin görüşlerine ait sonuçlar ayrı başlıklar halinde sunulmuştur.

BULGULAR

Liselerdeki Okul Yöneticilerinin EY Alanındaki Üretilen Bilimsel Bilgi Birikimine İlişkin Görüşlerine Ait Sonuçlar

Araştırmada lise okul yöneticilerinin bilimsel kaynaklara ilişkin görüşleri 3 kategori altında toplanmıştır. Bilimsel kaynaklara ilişkin görüşlere ait tema altında yer alan 3 alt kategori; “Bilimsel Kaynaklara Erişim Türü”, “Kaynaklara Yönelik Algı” ve “Yöneticilerin Var Olan Bilimsel Kaynakları Kullanma Durumu” olarak adlandırılmıştır. “Bilimsel Kaynaklara Erişim Türü” kategorisine ait alt kategorilere göre araştırmaya katılan lise yöneticilerinin büyük bir kısmının (n=7) eğitim ve eğitim yönetimi alanındaki bilgi birikimine kitaplardan erişim sağladığı ortaya çıkmıştır. Lise yöneticilerinin diğer bir bölümü (n=4) ise daha kolay ulaşılabilir, anlaşılabilir ve pratik olduğu için sosyal medya kanallarını ve eğitim içerikli videoları tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Lise Yöneticilerinin bir bölümünün (n=4) yönetsel süreçlerde lisans dönemindeki bilgi birikimi ve okudukları kitaplardan edindikleri bilgilere tecrübelerini katarak yönetim işini yürüttükleri görülmüştür.

Yöneticiler eğitim yönetimi ile ilgili hangi akademisyenleri tanıyor ve takip ediyorsunuz sorusuna medyatik olan ancak eğitim yönetimi ile ilgili olmayan isimleri tanıdıklarını ifade etmişlerdir. Sonuç olarak araştırmada lise yöneticilerinin eğitim yönetimi alanındaki akademisyenlerinden çok medyatik isimleri tanıdığı ve takip ettiği saptanmıştır.

Araştırmada “Kaynaklara Yönelik Algı” kategorisine ait alt kategorisi olan bilimsel kaynakları yeterli ya da yetersiz bulma durumlarına ait bulgular sonucunda araştırmaya katılan lise yöneticilerinin çoğunluğunun (n=5) eğitim yönetimi alanındaki akademik çalışmaların yetersiz olarak gördükleri ve alandaki çalışmalardan habersiz oldukları ortaya çıkmıştır. Yöneticilerin görüşleri doğrultusunda yer alan “Yöneticilerin Var Olan Bilimsel Kaynakları Kullanma Durumu” kategorisine ait yanıtları incelendiğinde lise yöneticilerin (n=8) alanla ilgili bilgi edinmek için bilimsel kaynaklar olan makale, tez, bildiri, dergi vb. kaynaklara başvurmadığı alana yabancı oldukları saptanmıştır. Saha ve diğerleri (1995) çalışmalarında Avustralya ile ABD ülkelerinde okul yöneticilerinin eğitim faaliyetleri

doğrultusunda tutumlarını araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre okul yöneticilerinin yaklaşık %30'u eğitim yönetimi ile ilgili olarak araştırmalara gereksinim duymadığını tespit etmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre genel olarak EY alanındaki akademik çalışmaların resmi liselerde görev yapan okul yöneticileri tarafından düzenli olarak takip edilmediği, alandaki bilgi birikimine kısmen kitaplardan, daha kolay ulaşılabilir ve pratik olduğu için eğitim içerikli videolardan ulaşıldıkları görülmüştür. Bunun sonucunda lise yöneticilerinin EY alanındaki akademik çalışmalara yabancı oldukları belirlenmiştir. EY alanındaki akademik çalışmalardan haberdar olmayan lise yöneticileri için bu alanda yer alan çalışmalardan haberdar olmaya teşvik edecek bir sistem henüz mevcut değildir. Bu durum lise yöneticilerinin EY alanındaki akademik çalışmalardan yararlanma düzeyine etki edecek bir olgu olarak değerlendirilebilir. Araştırma bulgularına benzer şekilde Erdoğan (2000) çalışmasında yöneticilerinin eğitim üzerine düzenli olarak takip ettiği ya da abone olduğu yayınların olmadığını belirtmesine rağmen okul içerisine gelen yayın ve dergileri gözden geçirdiğini, dikkatlerini çeken başlıkla ilgili olarak yazıları okuduklarını tespit etmiştir. Bunun yanı sıra bazı okul yöneticileri eğitim araştırmalarına yönelik olarak içinde bulunduğumuz bilgi çağında interneti kullandıklarını belirtmişlerdir. Buna karşın Armağan ve Yıldırım (2015) çalışmalarında okul yönetimi esnasında eğitim üzerindeki incelemelerin bilgi kaynağı olarak değerlendirilmesi gerektiğini bildirmişlerdir. Yöneticilerin akademik kaynaklardan yararlanabilmesi için lise yöneticilerinin yönetim sorunlarına ya da yönetimde daha verimli sonuçlar alabilmelerine yardımcı olması amacıyla öncelikle akademik çalışmalara ulaşabilmesi, bu çıktıları yorumlayabilmesi ve akademik araştırma sonrasında sunulan önerilerin nasıl uygulanabileceği konusunda fikir üretebilmesi için kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Ayrıca okul yönetimine dair akademik araştırmalardan üretilen bilginin ve yönetsel pratikler açısından eğitim yönetimi hususunda elde edilen bilgilerin aktif bir şekilde uygulamaya konulmasının önemli bir etkisinin olacağı düşünülmektedir.

Araştırmada lise yöneticilerinin akademik etkinliklere ve yöneticilerin profesyonel eğitim almasına ilişkin görüşlerine başvurulmuştur. "Akademik Etkinliklere ve Profesyonel Eğitime İlişkin Görüşler" teması altında; "İhtiyaç Durumu", "İhtiyaçın Nedenleri", "Etkinliklerin Niteliği", "Eğitimlerin İçeriği", "Eğitim Yeri" ve "Lisansüstü Programlara Yaklaşım" olmak üzere 6 kategori yer almıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre lise yöneticilerinin tamamının (n=8) çeşitli akademik etkinliklere katıldığı saptanmıştır. Akademik etkinliklere ve yöneticilerin profesyonel eğitim almasına ilişkin yöneticilerin büyük çoğunluğunun (n=7) görüşüne göre yöneticilik için profesyonel bir eğitim almanın bir ihtiyaç olmadığını belirtmelerine karşın akademik etkinliklere ve profesyonel eğitime olan ihtiyacın nedeni olarak yöneticilerin bir kısmı (n=5) yönetim alanında hazırbulunuşluluk eksikliklerinin giderilmesi olarak diğer bir kısmı ise (n=5) yönetsel süreçlerde kendini yalnız hissetmemek için ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Araştırmada yer alan lise yöneticilerinin tamamının katıldıklarını dile getirdikleri akademik etkinliklerin niteliklerini (n=5) verimli bulurken kalan diğer yöneticiler ise etkinlikleri verimsiz bulmuşlardır.

Lise yöneticilerinin katıldıkları akademik etkinliklerin içeriğini (n=4) yeterli bulurken bir yönetici ise yeterli bulmadığını belirtmiştir. Etkinliklerin nasıl olması gerektiğine ilişkin ise çoğu yönetici (n=6) yöneticiler için gerekli teknik, bilimsel ve insani yeterlilikleri kapsayıcı eğitimlerin olması gerektiğini belirtmişlerdir. Akademik etkinliklerin gerçekleştirileceği yer ile ilgili lise yöneticilerinin büyük bir bölümü (n=5) bölgesel, kolay ulaşılabilir, devlete de kişiye de külfet olmayacak bölgelerde yapılması gerektiğini düşünmektedir.

Araştırmada lise yöneticilerinin tamamının (n=8) lisansüstü eğitimi almadıkları saptanmıştır. Yöneticilerin çoğunluğunun (n=6) lisansüstü eğitimi gerekli bulmalarına karşın gerekli zaman ve imkanı bulamamaları sonucunda lisansüstü eğitimi almadıklarını belirtmişlerdir. İleride ise yaşlarının ilerlemesi nedeniyle lisansüstü eğitimi almayı düşünmediklerini bildirmişlerdir. Yöneticilerin küçük bir kısmı (n=2) ise yöneticiler için lisansüstü eğitimin gerekli olmadığını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Lise yöneticilerinin akademik etkinliklere ve profesyonel eğitime ilişkin görüşlerine dair genel sonuçlar göstermektedir ki araştırmada yer alan hiçbir yöneticinin lisansüstü eğitimi almadığı buna karşın yöneticilerin tamamının (n=8) ise çeşitli akademik etkinliklere katıldığı tespit edilmiştir. Yöneticiler yönetim alanında hazırbulunuşluluk eksikliklerinin giderilmesi ve yönetsel süreçlerde kendini yalnız hissetmemek için profesyonel eğitime ihtiyaç duyduğunu ifade etmişlerdir. Lise yöneticileri akademik eğitimlerin yöneticiler için gerekli teknik, bilimsel ve insani yeterlilikleri kapsayacak şekilde olması gerektiğini düşünmektedirler.

Liselerdeki Okul Yöneticilerinin Görevlerini Gerçekleştirirken Kuramsal Alt Yapıdan Yararlanmaya İlişkin Bireysel Tutumlarına Ait Sonuçlar

Araştırmada lise okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde kuramsal alt yapıdan yani akademik çalışmalardan elde edilen bilgileri uygulamada kullanıp kullanmadıkları araştırılmak istenmiştir. Bu amaçla lise yöneticilerine EY alanındaki akademik çalışmaların uygulamaya yansıtıp yansıtmadığı sorusu yöneltilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre yöneticilerin EY alanındaki akademik çalışmaların uygulamaya yansıtmasına dair görüşleri doğrultusunda

“Yansıyor/Yansımıyor”, “Engelleyen Faktörler”, “Kolaylaştırıcı Faktörler” ve “Kişilik ve Deneyimin Etkisi” şeklinde 4 kategori yer almıştır.

Araştırma sonuçlarına göre lise yöneticilerinin çoğunluğunun (n=7) EY alanındaki akademisyenlerin gerçekleştirmiş olduğu çalışmaların okul yönetimine katkı sağlamadığını düşündükleri belirlenmiştir. Bunun nedeni olarak okul yöneticilerin EY ile ilgili olarak akademik alanda gerçekleştirilen çalışmalardan habersiz olmaları sebebi ile çalışmaların okul yönetimine katkı sağlayamadığını ileri sürmüşlerdir. Yöneticilerin diğer bir kısmı ise EY ile ilgili akademik alanda gerçekleştirilen çalışmaların Türk kültürüne uygun olmadığını dolayısıyla okul yönetimi süreçlerini gerçekçi olarak yansıtmaması sonucunda akademik çalışmaların okul yönetimine katkı sağlamadığını düşünmektedir. Akademik çalışmaların okuldaki yönetim süreçlerine ışık tuttuğunu düşünen lise yöneticisi ise çalışmaların yönetici için yol gösterici olduğunu fakat kendisinin bulunduğu ortamı yansıtan bir makale ile karşılaşmadığını da ifade etmiştir. Araştırmaya katılan lise yöneticilerinin çoğunluğunun (n=5) EY alandaki akademik çalışmaların okullardaki uygulamalara ışık tutamayışının önündeki engelleyici faktörü kuram –uygulama kopukluğu olarak görmenin yanında alandan haberdar olmadığı için bilimsel verileri kullanmıyor oldukları tespit edilmiştir. Sonuç olarak yöneticilerin EY alanındaki çalışmalardan haberdar olmayan yöneticilerin alandaki çalışmalarından elde edilen sonuçların uygulamada yol gösterici olamayacağı ön yargısına sahip oldukları söylenebilir.

EY alanındaki tez, makale, bildiri vb. araştırmaların yönetimde kendilerine fayda sağlamadığını düşünen birçok (n=7) lise yöneticisi bu tür araştırmaların dillerinin ağır olması, akademik terimlerin fazlaca kullanılıyor olması ve sonuç olarak realiteyi yansıtmıyor oluşlarını dile getirmişlerdir. Ayrıca araştırmalardan elde edilen bilgilerin kullanılabilir olmayışı gibi nedenlerden ötürü akademik çalışmaların verilerini kullanmadıkları ortaya çıkmıştır. Akademik çalışmaların uygulamada yetersiz bulan yöneticilerinden bir bölümü (n=5) daha pratik, faydalı ve kullanılabilir olduğundan dolayı kitaplardan ve eğitim içerikli videolardan edindikleri bilgileri okuldaki uygulamalarda kullandıklarını belirtmişlerdir.

Liselerdeki Okul Yöneticilerinin Eğitim Yönetimi Akademisyenlerinden Yönetim Zorluklarına İlişkin Çözüm Beklentilerine Ait Sonuçlar

Araştırmada lise yöneticilerine yöneticilerin akademisyenlerden beklentilerine dair görüşleri; “Kolay Ulaşılabilirlik”, “Somut Uygulama Örnekleri”, “Rehberlik”, “Kaynakların Tanıtımı”, “İşbirliği /İletişimin Güçlenmesi”, “Sade Dil” ve “Okuldaki Sorunlara Çözüm Üretimi” olmak üzere 7 kategoride toplanmıştır.

Yöneticilerin akademisyenlerden beklentileri temasında “Kolay Ulaşılabilirlik” kategorisi altında araştırmaya katılan lise yöneticilerinin büyük bir bölümü (n=7) EY alanındaki akademik çalışmaların kuram uygulama bağı açısından akademik çalışmalardan elde edilen sonuçlarının okul yönetim süreçlerine yansımaları için akademisyenlerin sahaya inmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Lise yöneticilerinin bir kısmının (n=3) görüşüne göre akademisyenlerin kuram oluşturmadan önce sahaya inip gözlem yapmalarını, sahadaki sorunları tespit edip, sahadan topladığı veriler doğrultusunda kuram oluşturmaları gerektiğini vurgulamışlardır. Lise yöneticileri bu görüşlerini akademik çalışmalarının gerçekleştirildiği iller olarak Türkiye'nin sadece Ankara ve İstanbul'dan ibaret olmadığını sorunların bölgelere göre farklılaşabilmesi sebebiyle çalışmaların farklı bölge ve illerde de gerçekleştirilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Ayrıca farklı bölgelerde saha araştırmalarına yer verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Akademik çalışmalarda “Somut Uygulama Örnekleri” kategorisinde lise yöneticilerinin bir bölümü (n=5) kuramdan uygulamaya ve diğer yöneticiler ise (n=3) uygulamadan kurama somut uygulama örneklerinin yer alması gerektiğini düşünmektedirler. Lise yöneticilerinin çoğunluğunun (n=6) akademisyenlerce kendilerine rehberlik yapılmasına ihtiyaç duydukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca sadece yöneticilik sınavını kazanmış olmanın yöneticilik yapmak için yeterli olmadığını, yöneticilerin işlerini deneme-yanılma ve taklit yoluyla öğrendiklerini, yöneticilerin uzun süreli bir eğitimden geçmesi ardından uygulamalı eğitim (stajyer yönetici gibi) alması ve resmi işlerin yürütülebilmesi için hazırlanmışlığının mutlaka gerekli olduğunu vurgulamışlardır.

“İşbirliği /İletişimin Güçlenmesi” kategorisi altında yöneticilerin bir kısmının (n=2) akademik etkinliklerin (hizmet içi eğitim, seminer gibi) akademisyenler tarafından verilmesi ve ilgili eğitimlerde yöneticilerin kaynaklardan ve alandan yöneticilerin haberdar edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. “İşbirliği /İletişimin Güçlenmesi” kategorisi altında yöneticilerin bir kısmının (n=2) akademisyenlerin MEB ve yöneticilerle işbirliği yapması gerektiğini bildirmişlerdir. Ayrıca “Sade Dil” kategorisi incelendiğinde yöneticiler akademisyenlerin dillerinin daha sade ve anlaşılabilir olması gerektiğini düşünmektedirler.

“Okuldaki Sorunlara Çözüm Üretimi” kategorisi incelendiğinde lise yöneticilerinin (n=4) akademisyenlerden beklentilerine ilişkin akademik çalışmaların okullardaki sorunların tespit edilmesi ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinde bulunması gerektiğini düşünürken yöneticilerin (n=4) diğer bir kısmı ise bölgesel özellikler dikkate alınarak saha çalışması yapılması gerektiğini düşünmektedirler.

Lise yöneticilerinin akademisyenlerden beklentilerine ait görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde yöneticilerin akademik çalışmalara kolay ulaşabilmeyi istedikleri söylenebilir. Akademik çalışmalarda ise kuram ve bilgidan öte somut uygulama örneklerine yer verilmesinin yöneticiler için akademik kaynakların daha etkili kullanılabilmesini sağlayacağı düşünülmektedir. Lise yöneticilerinin görüşlerine göre akademisyenlerin okul yöneticileri için rehberlik yapması, yöneticiler ile işbirliği yapması akademik kaynakların yöneticiler tarafından uygulanabilir olmasına katkı sağlayabilir. Lise yöneticileri görev yaptıkları bölgelere göre karşılaştıkları sorunların farklılık gösterdiğini düşünmektedirler. Yöneticiler saha araştırması yapan akademik çalışmaların bölgesel özelliklerin ve bölge kültürünü göz önüne alarak çözüm üretmelerini beklemektedirler.

TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde lise yöneticilerinin yönetici olarak gerçekleştirdiği uygulamaların EY alandaki akademik çalışmaların verilerinden bağımsız olarak kişiye ve liderlik özelliklerine göre farklılık gösteren deneyim ve tecrübelerle dayan bağımsız uygulamalar olduğu düşünülmektedirler.

Araştırma bulguları sonucunda EY alanındaki çalışmaların okullardaki uygulamalara ışık tutmadığı, bunun önündeki engelleyici faktörün de kuram uygulama kopukluğu olarak görüldüğü belirlenmiştir. Eğitimde olduğu gibi eğitim yönetiminde de akademik çalışmaları yapanlar ile sahadaki uygulayıcıların çoğunlukla farklı kişiler olması, kuram uygulama kopukluğunun nedenlerinden biri olarak görülebilir.

Görüşmelerde ortaya çıkan temalar, bulgular ve araştırmacının katılımcı rolü ile edindiği deneyim ve gözlem ışığında genel bir sonuç olarak, resmi liselerde görev yapan okul yöneticilerinin çoğunluğunun EY alanındaki kuramsal alt yapıdan haberdar olmadıkları dolayısıyla alandaki kuramsal alt yapıdan yeterince yararlanamadıkları söylenebilir. Teknolojinin akıl almaz bir hızla ilerlediği toplumsal, ekonomik, politik vb. birçok alana değişim ve gelişim sağladığı bir bilgi çağında her alanda olduğu gibi okulların yönetiminde de akademik bilginin kullanımı hayati önem taşımaktadır. Armağan ve Yıldırım (2015) çalışmalarından elde ettikleri sonuca göre eğitim üzerindeki incelemelerin okul yönetimi esnasında bilgi kaynağı olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Saha ve diğerleri (1995) çalışmalarında üretilen bilginin aktif bir şekilde kullanımının sağlanması ve eğitim yönetimi hususunda yönetsel pratikler açısından önemli bir etkiye sahip olduğu sonucu ortaya çıkarmışlardır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada görüşme tekniği aracılığıyla lise yöneticilerinin görüşlerinden yararlanılarak yöneticilerin akademik bilgi birikimleri, yöneticilerinin görevlerini gerçekleştirirken akademik çıktılardan yararlanmalarına ilişkin yaşadıkları sorunlar ve okul yöneticilerinin eğitim yönetimi akademisyenlerinden yönetimde karşılaştıkları zorluklara ilişkin çözüm beklentileri belirlenmiştir. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar doğrultusunda uygulamaya yönelik ve yeni araştırmalara yönelik öneriler aşağıda ayrı başlıklar halinde sunulmuştur.

Uygulamaya Yönelik Çözüm Önerileri

Aşağıda araştırmadan elde edilen bulgular ışığında uygulamaya yönelik öneriler yer almaktadır.

- ✓ Lise yöneticilerinin akademik yayınlara ulaşabilmesi amacıyla akademisyen ve yöneticileri bir araya getirebilecek ortak bir web platformu oluşturulabilir. Yöneticilerin akademik çalışmaların sade bir dile sahip olması gerektiğine dair görüşleri göz önüne alındığında akademik araştırmacıların bu platform aracılığı ile çalışmalarının sade bir şekilde özet raporunu yayınlamaları önerilebilir. Böylece yöneticiler EY alanındaki akademik çıktıları kolay bir şekilde yorumlayabilir. Ayrıca oluşturulacak olan web platformunda okul yöneticilerinin diğer yönetici ve akademisyenler ile sorunlarını paylaşılabilirliği şekilde iletişime açık bir platform oluşturulabilir. Böylece ortak sorunlar için ortak çözümler üretilebilir.
- ✓ Lise yöneticilerinin akademik çalışmaları yorumlayabilmeleri ve akademik çalışmalara nasıl ulaşabilecekleri hakkında eğitimlerin verilmesi önerilebilir.
- ✓ Araştırmada okul yöneticilerinin akademik çalışmaların uygulamada yetersiz kaldığını düşündükleri belirlenmiştir. Bu sorunun çözümü ile ilgili olarak EY akademisyenlerinin sahaya inmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca okul ve yönetim ile ilgili sorunlarının bölgesel faktörlerden ötürü farklılık gösterebildiğini belirtmişlerdir. Tüm bu bulgular göz önüne alındığında aynı bölgede yer alan akademisyen ve yöneticileri belirli periyotlar ile bir araya getirecek seminer, toplantı ve eğitim organizasyonlarının düzenlenmesi önerilebilir. Böylece okul yöneticilerinin sorunlarının daha rahat tespit edilmesi ve bu alanda saha çalışmalarının yapılmasını sağlanabilir.
- ✓ Akademik araştırmacıların saha çalışmalarını gerçekleştirdiği okullara araştırmalarına ilişkin sonuçları paylaşım çözüm önerilerini yöneticilerin görüşlerine sunabilirler. Böylece araştırmacılar uygulamaların ne derecede uygulanabilir olduğunu görebilmelerinin yanında yöneticilerin sunduğu önerileri de dikkate alabilirler.

- ✓ Okul yöneticileri için akademik bakış açısı kazanmaları amacıyla lisansüstü eğitimi almaları zorunlu kılınabilir.

Yeni Araştırma Önerileri

Aşağıda araştırmadan elde edilen bulgular ışığında araştırmacılara yönelik öneriler yer almaktadır.

- ✓ EY alanında yapılan çalışmaların birçoğu saha çalışmaları olup çalışmalar neticesinde önerilerde bulunmaktadır. Fakat gerçekleştirilen bu araştırmada okul yöneticileri akademik çalışmaların uygulama konusunda yetersiz kaldığını belirtmişlerdir. Bu durum göz önüne alındığında yeni araştırmalarda geçmişte yapılmış olan EY araştırmalarında yöneticilere dair uygulamalar incelenerek bu uygulamaları gerçekleştirebilecek olan liseler belirlenerek uygulamaların gerçekleştirilmesi sağlanabilir. Öneri olan uygulamanın hayata geçirilmesinden önce sorunların tespit edilip belirlenmesi uygulama sonrasında ise iyileşmenin görülebilmesi amacıyla tekrar aynı sorunlara ilişkin ilerlemeler ölçümlenebilir. Böylece EY çalışmaları neticesinde sunulan önerilerin ne derecede uygulanabilir olduğu ve sonuçları tespit edilebilir.
- ✓ Geçmişte gerçekleştirilmiş olan EY alanındaki akademik çalışmaların tespit ettikleri sorun ve öneriler incelenip derlenebilir. Çalışmalara yönelik bu özet sonuç ve öneriler lise yöneticilerinin görüşlerine sunulup değerlendirmeleri istenebilir. Böylece EY alanındaki akademik çalışmaların ürettikleri sonuçların ne derecede gerçeği yansıttığını ve önerilerinin uygulanabilir olup olmadığı görülebilir. Ayrıca yöneticilerin yetersiz ya da uygulanamaz buldukları önerilere karşı kendi önerilerinin neler olabileceği araştırılabilir. Gerçekleştirilecek olan araştırmada sorunlara karşılık akademik çalışmaların ürettiği öneriler ile saha da yer alan yöneticilerin önerileri karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Ada, Ş. ve Küçükali, R. (2009). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Adem, M. (2008). Eğitim Planlaması. Ekinoks Yayınevi, Ankara.
- Akbaba, S. (2001). Kaos ve Yönetim, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 7(28), 451-469.
- Akkaya, S. (2021). Okul Müdürünün Personel Gelişimi ve Motivasyon, Genç Mütefekkirler Dergisi, 2(1), 157-172.
- Aksoy, H. H. (2003). Eğitim Kurumlarında Teknoloji Kullanımı ve Etkilerine İlişkin Bir Çözümleme, Eğitim Bilim Toplum Dergisi, 1(4), 4-23.
- Argon, T. ve Akkaya, M. (2008). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitime ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Yönelik Görüşleri, Kastamonu Eğitim Dergisi, 16(2), 413-430.
- Armağan, Y. ve Yıldırım, N. (2015). Okul Yönetiminde Araştırma-Uygulama Sorunu: Okul Müdürleri ve Eğitim Araştırmaları, Eğitimde Politika Analizi, 4(1), 33-60.
- Aslanargun, E. (2007). Modern Eğitim Yönetimi Anlayışına Yönelik Eleştiriler ve Post Modern Eğitim Yönetimi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 50(50), 195-212.
- Aydın, A. (1997). Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünde Yetki Devri Sorunu, Gelişim Dizgi ve Yayıncılık, Ankara.
- Aydın, M. (2007). Eğitim Yönetimi, Hatiboğlu Yayınları, Ankara.
- Balcı, A. (1992). Eğitim Örgütlerine Yeni Bakış Açılıarı: Kuram-Araştırma İlişkisi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 25(1), 27-45.
- Balcı, A. (2005). Açıklamalı Eğitim Yönetimi Sözlüğü, Tek Ağaç Basım Yayım Dağıtım, Ankara.
- Balcı, A. (2008). Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Bilimleşme Düzeyi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 54(54), 181-209.
- Başaran, İ. E. (1996). Eğitim Yönetimi, Beşinci Basım, Yargıcı Matbaası, Ankara.
- Başaran, İ. E. (2007). Eğitim Bilimine Giriş, Ekinoks Yayınevi, Ankara.
- Bates, R. (1980). Educational Administration, The Sociology of Science and The Management of Knowledge, Educational Administration Quarterly, 76(2), 1-20.
- Beycioğlu, K. ve Dönmez, B. (2006). Eğitim Yönetiminde Kuramsal Bilginin Üretimine ve Uygulanmasına İlişkin Bir Değerlendirme, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 47(47), 317-342.

- Bolat, S. (1996). Eğitim Örgütlerinde İletişim: HÜ Eğitim Fakültesi Uygulaması, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(12).
- Bunnell, T., Fertig, M. & James, C. (2016). What is international about International Schools? An institutional legitimacy perspective. *Oxford Review of Education*, 42(4), 408-423.
- Burrell, G. & Morgan, G. (1979). *Sociological paradigms and organisational analysis*, New Hampshire: Heinemann.
- Bursalıoğlu, Z. (1978). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Bursalıoğlu, Z. (1982). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Bursalıoğlu, Z. (1985). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Cemaloğlu, N. ve Özdemir, M. (2019). *Eğitim Yönetimi*, Pegem Akademi, Ankara.
- Çalık, T. (1997). *Eğitim Yönetimi: Eğitim Bilimine Giriş*, (Ed.: Leyla Küçükahmet), Gazi Kitabevi, Ankara.
- Çelik, V. (2002). *Okul Kültürü ve Yönetimi*, Üçüncü Baskı, Pegem A Yayınları, Ankara.
- Çiçek, B. ve Karakaş, E. (2015). Girişimcilik Eğitimi Alan Adayların Kurumsallaşma Algısını Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma, *Turgut Özal Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Kongresi*, 3, 11-13.
- Demirtaş, H. ve Üstüner, M. ve Özer, N. ve Cömert, M. (2008). Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Etkililiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 55-74.
- Dilci, T. (2011). *Eğitim Bilimine Giriş* (Ed. Fatih Töremen), 3.Baskı, İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul.
- Dimmock, C. ve Walker, A. (1998). *Comparative Educational Administration: Developing A Cross-Cultural Conceptual Framework*, *Educational Administration Quarterly*, 34(4), 558-595.
- Dinçer, M. (2003). Eğitimin Toplumsal Değişme Sürecindeki Gücü, *Ege Eğitim Dergisi*, 3(1).
- Donmoyer, R. (1999). The continuing quest for a knowledge base: 1976-1998. In J. Murphy, & K. S. Louis (Eds.), *Handbook of research in Educational administration* (25-43). San Francisco: Jossey-Bass.
- English, W. F. (2002). The Point of Scientificity, The Fall of The Epistemological Dominos, and The End of The Field of Educational Administration, *Studies in Philosophy and Education*, 21(2), 109-136.
- Ensari, H. & Gündüz, Y. (2006). *İlköğretim Okullarında Yönetim ve Kalite*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- Erdem, A. R. (1997). İçerik Kuramları ve Eğitim Yönetimine Katkıları, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(3), 68-76.
- Erdem, F. ve İşbaşı, J. Ö. (2001). Eğitim Kurumlarında Örgüt Kültürü ve Öğrenci Alt Kültürünün Algılamaları, *Akdeniz İİBF Dergisi*, 1(1), 33-57.
- Erdoğan, İ. (2000). *Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği*, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Ereş, F. (2004). Eğitim Yönetiminde Stratejik Planlama, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 21-29.
- Evers, C. W. (2003). *Philosophical Reflections on Science in Educational Administration*, *International Studies in Educational Administration*, 31(3), 29-41.
- Gareis, C. R. ve Tschannen-Moran, M. (2005). *Cultivating Principals' Sense of Efficacy: Supports That Matter*. Paper to Be Presented at The Annual Meeting of The University Council for Educational Administration, Nashville.
- Gerçek, M. ve Atay, S. E. ve Dündar, G. (2015). Çalışanların İş-Yasam Dengesi ile Kariyer Tatmininin, İşten Ayrılma Niyetine Etkisi, *Kafkas Üniversitesi*, 6(11), 67.
- Ginsburg, B. M. ve Gorostiaga, M. J. (2001). Relationships Between Theorists / Researchers and Policy Makers / Practitioners: Rethinking The Whole Cultures Thesis and The Possibility of Dialogue, *Comparative Education Review*, 45(2), 173-196.
- Gunter, H. (2003). Intellectual Histories in The Field of Educational Management in The UK, *International Journal of Leadership in Education*, 6(4), 335-349.

- Hayırsever, F. ve Ebru, O. (2017). Öğretmen Adaylarının Eğitim İnançlarının Eleştirel Düşünme Eğilimlerine Etkisi, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 757-778.
- Hoy, W. K. (2001). The Pupil Control Studies: A Historical, Theoretical And Empirical Analysis, *Journal of Educational Administration*, 39(5), 424-441.
- Hoy, W. K. & Miskel, G. C. (1987). *Educational administration: Theory, research and practice*. NY: Random House.
- Hunter, W. J. ve Benson, J. D. (1997). Arrows in Time: The Misapplication of Chaos Theory in Education, *Journal of Curriculum Studies*, 29(1), 87- 100.
- İlgar, L. (2000). *Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Karip, E. (2005). *Yönetim Biliminin Alanı ve Kapsamı, Eğitim ve Okul Yöneticiliği* (Ed. Yüksel Özden), İkinci Baskı, Pegem A Yayınları, Ankara.
- Kaya, Y. K. (1993). *Eğitim Yönetimi Kuram ve Türkiye’deki Uygulama*, Beşinci Basım, Set Ofset Matbaacılık, Ankara.
- Lunenberg, F. C. ve Ornstein, A. C. (2000). *Educational Administration: Concepts and Practices*, CA: Wadsworth/Thomson Learning.
- Maxcy, S. J. (2005). *Theory Development in Educational Administration*, Retrieved December.
- McMillan, J. H. ve Schumacher, S. (2006). *Research in Education: Evidence-Based Inquiry*. (6. baskı), Pearson Education, Boston.
- Oktar, A. N. (2010). Eğitim Denetimi Sisteminin Yasal Dayanaklara Göre Değerlendirilmesi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir*.
- Örücü, D. ve Şimşek, H. (2011). Akademisyenlerin Gözünden Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Akademik Durumu: Nitel Bir Analiz, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 167-197.
- Özkan, H. H. (2006). Popüler Kültür ve Eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 29-38.
- Saha, L. J. ve Biddle, B. J. ve Anderson, D. S. (1995). Attitudes Towards Education Research Knowledge and Policymaking Among American and Australian School Principals, *International Journal of Educational Research*, 23(2), 113-126.
- Scheurich, J. J. (1995). *The Knowledge Base in Educational Administration: Multiple Perspectives* (pp.17-31). Albany: State University of New York Press.
- Sharp, C. ve Sanders, D. ve Eames, A. ve Tomlinson, K. (2006). *Supporting Research-Engaged Schools: A Researcher’s Role*, Slough: NFER.
- Slater, C. L. ve Boone, M. ve Price, L. ve Martinez, D. (2002). A Cross-Cultural Investigation of Leadership in The United States and Mexico? *School Leadership and Management*, 22(2), 197-209.
- Şahin, A. E. (2000). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Yeterlikleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22, 243-260.
- Şimşek, H. (1997). Pozitivizm Ötesi Paradigmatik Dönüşüm ve Eğitim Yönetiminde Kuram ve Uygulamada Yeni Yaklaşımlar, *Eğitim Yönetimi*, 3(1), 97-109.
- Şimşek, H. (2003). Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi: Karşılaştırmalı Örnekler ve Türkiye İçin Çıkarımlar, *Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu Eğitimde Yansımalar*, Tek Işık Yayıncılık, Ankara.
- Şişman, M. (1998). Eğitim Yönetiminde Kuram ve Araştırmada Alternatif Paradigma ve Yaklaşımlar, *Eğitim Yönetimi*, 4(16), 395-422.
- Şişman, M. ve Turan, S. (2005). *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı*, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Taymaz, A. H. (2003). Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Sisteminin Yapısı ve İşleyişi, *Türk Milli Dergisi*.
- Tınmaz, A. K. (2020). Eğitim Yönetiminde Kuram, Araştırma ve Uygulama Bütünlüğünün İncelenmesi, *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.
- Turan, S. (2004). Modernizm, Postmodernizm ve Krizdeki Alan Eğitim Yönetimi, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya.

- Turan, S. ve Şişman, M. (2000). Okul Yöneticileri İçin Standartlar: Eğitim Yöneticilerinin Bilgi Temelleri Üzerine Düşünceler, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(4), 68-87.
- Yener, S. (2018). Sosyal Bilimlerde Kuramın Rolü, Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 7(3), 102-113.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yücel, A. S. ve Morgil, F. İ. (1999). Çevre Eğitiminin Geliştirilmesi, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 1(1), 76-89.